

10. prosinac

vlukunic@carnet.hr | 3 travnja, 2026

1806. - rođen Pavao Štoos, hrvatski pjesnik, svećenik i narodni preporoditelj

Pavao Štoos je autor poznate elegije Kip domovine vu početku leta 1831, suradnik Gajeve Danice, patriot zabrinut zbog tuđinskog tlačenja i odnarođivanja domaćih ljudi. Osim književnosti bavio se i glazbom i štampao 1858. Kitice crkvenih pjesama s napjevima. Autor je i pjesme Poziv u kolo ilirsko.

1879. - austrijski astronom Johann Palisa na nebu iznad Pule uočio je i otkrio veliki tamni asteroid glavnog pojasa te ga nazvao 211 Isolda po Izoldi iz legende o Tristanu i Izoldi

Palisa je jedan od najpoznatijih otkrivača malih planeta u povijesti astronomije, te najveći otkrivač asteroida vizualnom metodom. U Beču je studirao matematiku i astronomiju, ali je prekinuo studij kako bi se posvetio praktičnim opažanjima te je 1872. godine postao ravnatelj Mornaričke zvjezdarnice u Puli.

1901. - na današnji su dan u Stockholmu po prvi puta dodijeljene Nobelove nagrade i to za fiziku, kemiju, medicinu, književnost i mir

Nobelove se nagrade dodjeljuju svake godine pojedincima ili skupinama čiji su uspjesi iznimni, što uključuje izvanredna istraživanja, nove tehnike i tehnologije ili izniman doprinos društvu. Sama nagrada nosi ime po Alfredu Nobelu, švedskom industrijalistu i izumitelju dinamita koji je 27. studenog 1895. u švedsko-norveškom klubu u Parizu obznanio ideju o osnivanju fonda iz kojeg bi se dodjeljivala nagrade najzaslužnijima. Nobel je bio zaprepašten i šokiran načinom na koji je svijet upotrebljavao njegov izum - dinamit i u toj činjenici leži razlog njegove odluke da se nagrade dodjeljuju onima koji svojim sposobnostima najviše doprinose čovječanstvu.

1936. - umro Luigi Pirandello, talijanski književnik, pripovjedač i dramski pisac

Djela su mu prožeta tragičnim humorom, a u njima iznosi ideje o iluzornosti realnog života i realnosti subjektivnih iluzija. Sve drame je sakupio u zbirci "Gole maske". Najpoznatija drama mu je "Šest lica traži autora". Dobitnik je Nobelove nagrade za književnost 1934. godine.

1948. - Opća skupština UN-a proglasila je Opću deklaraciju o pravima čovjeka

Nakon što su je potpisale sve dotadašnje članice UN-a, a u budućnosti se na ovaj dan slavi Međunarodni dan ljudskih prava. Opća deklaracija o pravima čovjeka prvi je sveobuhvatni instrument zaštite ljudskih prava, proglašen od strane jedne opće međunarodne organizacije, Ujedinjenih naroda.